

MYTHBUSTER:

AN NDEARNA ARDÚ FEASACHTA AON DOCHAR AR BITH RIAMH?

Is minic a bhíonn tionscnaimh um chosc na coireachta i bhfoirm feachtais feasachta. Mar sin féin, níl mórán fianaise ann go n-eascaíonn athrú iompraíochta ó bhfeachtas amháin agus, go bhfuil sé cumhachtach ó thaobh coireacht a chosc. Tugann feachtais éifeachtacha gnéithe éifeachtacha d'athrú iompraíochta chun solais agus chuid comhtháite iad de straitéisí comhtháite i gcosc na coireachta.

FEASACHT A ARDÚ: PRIONSABAL SNASTA

Is minic nach bhfuil ach acmhainní teoranta ag cleachtóirí um chosc na coireachta. Tá go leor acu faoi bhrú nó srianta polaitiúla de saghas éigin. Tá orthu freagairt go gasta le fadhbanna coireachta agus go ndéanfaidh siad rud mar gheall orthu, ach i ndáiríre ní féidir leo forbairt a dhéanamh ar idirghabhálacha cuimsitheacha comhtháite. An toradh: roghnaíonn coscair feachtais ardú feasachta le daoine a chur ar an eolas faoi choir

Tá an bunsmaoineamh furasta: iompraíonn daoine de réir an eolais atá acu. Mura n-iompraíonn siad san bhealach gur ab fhearr linn, ní mór dúinn tuilleadh faisnéise a thabhairt dóibh.¹ Roghnóidh duine éigin pasfhocail níos láidre a bhfuil a *fhios* aige go dtagann cibear-choirpigh i dtír ar pasfhocail laga. Dúnfaidh daoine a chuid na bhfuinneoga nuair a théann siad amach nuair a bhíonn siad *ar an eolas* go dtéann buirgléirí isteach i dtithe trí fhuinneoga oscailte. Agus is lú an seans go n-úsáidfí duine drugaí a *thuigeann* siad na rioscaí sláinte nasctha le húsáid drugaí. An bhfuil ciall leis sin?

Dealróidh sé go bhfuil. Dá réir sin, téann cleachtóirí um chosc na coireachta i muintín feachtais *faisnéise*: bileoga ó dhoras go doras i gcomharsanacht ar leith, fógraí seirbhíse poiblí ar an teilifís, agus gach rud idir eatarthu - póstaear, físeáin, fógraí sna meáin shóisialta. Déanaimid idirghabháil i gcuraclaim scoile chun ceacht a *mhúineadh* do leanaí, nó iad a thógáil áit éigin ionas gur féidir leo rud éigin a *fhoghlaim* faoi choir agus sábháilteacht.

Iompraíonn daoine atá sábháilte ar ríomhaire níos sábháilte ar líne? Smaoinigh arís.

Níor aimsigh taighde déanaí Ísiltíreach ar chibear-shláindáil aon chomhghaol suntasach idir eolas ar shlándáil agus iompar ar líne (cibear-shláinteachas). Níos measa fós, aimsíodh éifeacht nach beag dhiúltach d'fheasacht cibear-shláindála ar láidreacht pasfhocail agus ar bhogearraí neamh-shábháilte a íoslódáil: bhí pasfhocail níos laige agus níos mó bogearraí neamh-shábháilte íoslódáilte acu!² Aimsigh an taighde idirnáisiúnta éifeachtaí laga den chineál céanna ar iompar ar líne. Aimsigh Cain, Edwards agus Still gur chuir grúpaí a raibh níos mó eolais acu ar chibear-shláinteachas, mar shampla daoine óga (vs daoine scothaosta) agus saineolaithe (vs neamh-shaineolaithe) níos lú i bhfeidhm go seasta³ Ar an gcaoi chéanna, fuair eadar amach gur le na forbairtí bogearraí ná ríomhairí leis an bogearraí mailíseacha, dar le taighde bunaithe ar 1.6 milliún ríomhaire⁴ Chuir athbhreithniú córasach ar idirghabhálacha slándála Idirlín síceagoideachais béim ar an neamhréir idir eolas agus iompar, ag rá gur éirigh leis na cláir oideachais eolas a mhéadú, ach nach raibh tionchar acu ar iompar ar líne a athrú.⁵

ACH AN OIBRÍONN SÉ?

I bhfrása amháin: go fánach! Léiríonn taighde arís agus arís eile, nach tagann laghdú ar choir nó íospairt mar thoradh ar dhaoine a chur ar an eolas faoi choir - an smaoineamh atá mar bhonn leis an "paraidím feasachta". Féadfaidh an prionsabal a bheith snasta, ach tá sé mícheart freisin.

Chun go dtuigimid an réasúnú, tá orainn iniúchadh níos doimhne a dhéanamh ar na tréithe cinniúnach in iompraíocht an duine aonair, réamhchúraimí sábháilteachta agus coir san áireamh. Sa pharaidím feasachta, glactar go n-iompraíonn daoine de réir an eolais oibiachtúil (is dóigh) atá acu. Déanta na fírinne, tá tionchar ag iliomad fachtóirí agus próisis shí-shóisialta ar iompar an duine aonair, lena n-áirítear eolas (suibíachtúil), iompar pleanáilte, roghanna réasúnacha, noirm shóisialta, rólchuspáí.⁶

Ba cheart do dhearthóirí feachtais an oiread de na tosca seo a chur san áireamh agus is féidir. Is minic a n-éiríonn feachtais neamhéifeachtacha nó díobhálacha fiú mar thoradh ar dhírú go hiomlán ar aistriú eolais. Drochthionchar amháin i gcosc na choir is ea go bhféadfadh feachtais atá dírithe ar íospartaigh eagla na coireachta a mhéadú seachas coireacht (riosca) nó díobháil a laghdú go héifeachtach.⁷ Go deimhin, clúdaíodh feachtais agus feachtais neamhéifeachtacha um chosc ar choireacht a chuaigh siar ar bhealach amháin nó ar bhealach eile sa litríocht ó na 1980idí luatha⁸ - agus is ábhar iontais é go gcoinnimid ag iarraidh an rud atá ar eolas againn cheana féin nach n-oibríonn.

Feachtais meán frithdhrugaí cruthaithe neamhéifeachtach

Tugann an tIonad Faireacháin Eorpach um Dhrugaí agus Andúil i nDrugaí (EMCDDA) foláireamh maidir le feachtais meán neamhéifeachtach agus fiú atáirgthe chun cosc a chur ar úsáid drugaí.⁹ Tá sé mar aidhm ag an bhfeasacht na fadhbanna a bhaineann le drugaí coitianta san AE a mhúscailt. Mar sin féin, bhí trian de na tíortha atá cleamhnaithe le EMCDDA tar éis éirí as nó ghearradh siar as feachtais den sórt sin chomh luath le 2013. Is annamh a dhéanann na daoine a rinne an feachtas a chur i gcríoch é a mheasúnú i bhformhór na gcásanna, dhéanann na feachtais measúnú ach ar thaitin nó nár thuig an spriocghrúpa an teachtaireacht. De ghnáth ní bhíonn luachálacha ag féachaint ar athrú iarbhrí iompraíochta. Cuireann EMCDDA in iúl go léiríonn anailís chórasach ar fheachtais frithdhrugaí a neamh-éifeachtach: níl ach éifeacht lag ar an rún drugaí a úsáid sa todhchaí, agus níl aon éifeacht ar chor ar bith ar úsáid iarbhrí substaintí.¹⁰

Is gnách go mbíonn feachtais i bhfad níos lú éifeachtaí nuair a bhíonn siad neamhspleách Braitheann éifeachtacht na bhfeachtais ar cé chomh comhtháite is atá sé i sraith níos leithne de bheartas agus idirghabhálacha. Dá bhrí sin, níor cheart feachtais faisnéise a mheas mar mhalairt ar chosc staide, forbartha nó pobail maidir le coireacht a chosc ach ina ionad sin iad a fhorlónadh nó tacú leo.

Faoi dheireadh, inseoidh meastóireacht iarmharta ar fheachtas rud éigin duit faoi éifeachtacht feachtais. Beidh sé níos deacra, ar ndóigh, cinneadh a dhéanamh maidir leis an mhéid éifeacht tomhaiste atá inchurtha i leith an fheachtais féin má tá an feachtas mar chuid d'iarracht chomhordaithe. Botún an-choitianta is ea éilimh a dhéanamh faoi rath feachtais bunaithe go heisiach ar mheastóireacht phróisis. Insíonn meastóireacht phróisis duit ar cuireadh an feachtas i bhfeidhm mar a bhí beartaithe. Cibé ar thaitin an feachtas leis an spriocghrúpa nó nár chuimhnigh sé ar a theachtairacht, ní deir sé aon rud faoi choireacht (riosca) nó laghdú díobhála.¹¹ Níos measa fós: d'fhéadfadh cur amú acmhainní ar an mbealach is fearr agus éifeachtaí dochracha a bheith mar thoradh ar éilimh bhréagacha ar rath.¹²

Ní oibríonn ardú feasachta bunaithe ar thaicticí scanraithe

Teicníc shonrach feasachta is ea aghaidh a thabhairt ar dhaoine óga, ar bhealach díreach agus / nó grafach, leis an méid a tharlóidh dóibh má úsáideann siad drugaí nó má dhéanann siad coireanna. Baineann eagla ar chláir feasachta óga den sórt sin tionchar a imirt ar iompar ógánaigh. Léiríonn an fhíríc go bhfuil tóir mhór orthu an dícheangal idir fianaise agus breathnóireacht ar thaobh amháin, agus cosc na coireachta ar an taobh eile. Chomh luath le 1980, léirigh meastóireacht ag baint úsáide as grúpa rialaithe gur tháinig méadú ar choiriúlacht san idirghabháil!¹³ Ó shin i leith, léirigh staidéir iolracha nach n-oibríonn idirghabhálacha a chuimsíonn scanradh leanaí agus gur dóigh go mbeidh éifeachtaí dochracha acu. Áitíonn údair athbhreithnithe córasach ar údaráis a chuireann i bhfeidhm iad "dian-mheastóireacht" a ghlacadh.¹⁴

MAR SIN, CATHAIN A OIBRÍONN FEACHTAIS?

Ar ndóigh, tá samplaí ann freisin d'fheachtas éifeachtach - i dtéarmaí tionchair - i gcosc na coireachta agus in áiteanna eile. Faightear an-léargas sna á meastóireachtaí tionchair ar fheachtas atá thart, ach ní gá go n-insíonn siad dúinn *cén fáth* nó nach raibh an feachtas éifeachtach. Cabhraíonn athbhreithnithe córasacha patrúin a aithint; cuireann na heolaíochtaí iompraíochta míniúcháin ar fáil ar nós mhargaíocht shóisialta, agus an staidéar de dea-thionchar ar iompraíocht an duine ar bheith agat ar dhuine ar mhaithe an tsochaí.¹⁵

Chun é a chaitheamh amach: ní rogha níos éasca é feachtas éifeachtach um chosc na coireachta a dhearadh agus a chur i bhfeidhm, in ionad idirghabhálacha sóisialta nó staide Teastaíonn go leor taighde ó fheachtas poiblíochta agus ardú feasachta. Tá paraiméadair éagsúla le cur san áireamh, agus inseoidh meastóireacht ar thorthaí duit an raibh sé i gceart ag deireadh an lae. Thíos, tugann muid cúpla treoirínte ginearálta.¹⁶

An teachtaireacht

Ba cheart go mbeadh teachtaireacht an fheachtas ábhartha, díreach, agus tábhacht práinneach. Ná thug eolas do dhaoine ar ábhair a bhfuil a fhios acu cheanna féin mura féidir leat iad a mheabhú ag an am ceart. Tá níos mó féidearthachta ag achainí láithreach seachas "faisnéis a thabhairt." Mar sin de, ní oibreoidh fógra nuachtáin ag iarr ar daoine gan earraí luachmhara a fhágáil i gcarr páirceáilte, ach b'fhéidir go mbeadh níos mó rath agat dá bhféadfá an teachtaireacht sin a sheachadadh sa charchlós. Is ionann an scéal do theachtairachtaí dírithe ar chiontóirí: ní bhíonn sé chomh héifeachtach meabhú dóibh faoi iarmhairtí féideartha fadtéarmacha (m.sh. pionós) ná an riosca láithreach a chur in iúl (m.sh. gabháil, gabháil). Seachain an milleán a oiread agus is féidir i bhfeachtas atá dírithe ar íospartaigh.

Caithfidh an teachtaireacht a bheith díreach, praiticiúil agus sonrach ar aon chuma Ná habair "Ná tabhair seans do bhuirgléirí", ach inis do dhaoine cad go díreach gur féidir leo a dhéanamh chun buirgléireacht a chosc (m.sh., cuir cineál áirithe glas dorais isteach).

Níor cheart go ndéanfadh feachtais faisnéis a roinnt agus gníomh a mholadh, ach teacht i dtír ar mothúcháin suibiachtúla freisin. Tá a fhios againn go bhfuil feachtais níos éifeachtaí nuair a bhíonn siad logánta, mar sin is fearr aghaidh a thabhairt ar chomharsanacht ar leith ná cathair iomlán nuair a bhfuil feiniméan coireachta bainteach leis an gcomharsanacht sin. Ba cheart go mbeadh eilimintí amhairc inaitheanta agus eolach don spriocghrúpa i dtéarmaí tagairtí teanga, aoise, gnéis agus (fo-) chultúrtha. Ar an drochuair, ciallaíonn sé seo freisin go mbíonn díriú ar "an bpobal i gcoitinne" neamhéifeachtach.

Ba cheart cúram a bheith bainteach leis an gcaoi a léirítear foinse an fheachtais (an teachtaire) tríd an teachtaireacht, agus i ndáiríre, an saináithnítear í ar chor ar bith. Ní mór d'eagraíochtaí a chinntiú go gcuireann siad iad féin in iúl mar chomhpháirtí iontaoifa, ach seachain imprisean mhoráltacht nó mar fhear eagla a fhágáil.

An meán

Tá sé soiléir ach is minic a dhéantar dearmad air. Ba chóir go n-úsáidfeadh feachtas na bealaí meán a ligeann dó a spriocghrúpa a bhaint amach. Ba chóir go n-eascraíonn na cinntí seo ó thaighde agus ó phlé. Ba chóir meáin fhísiciúla (e.g. póstaer agus bileoga), a dháileadh ag áiteanna ábhartha ach teoranta do fhócas geografach an fheachtais

Is dúshlán dáiríre é feachtais a reáchtáil ar na meáin shóisialta. Cén sórt meáin shóisialta? Físeán nó íomhánna amháin? Fógraí spriocdhírthe nó post poiblí? Conas an spriocdhírú a chumrú? Is eolaíocht ann féin í, agus is é an toimhde is sábháilte atá le déanamh nach speisialtóirí margaíochta digiteacha iad oibríthe coiscthe coireachta. Is dócha gur fiú duine gairmiúil a fostú.

Faoi dheireadh, ba cheart feachtais a phleanáil go cúramach i dtéarmaí am agus méid. Ba chóir go mbeadh an nochtadh leordhóthanach chun dul tríd an lucht féachana, ach ní ró-fhada chun iad a iompar - ceist mhór! B'fhearr athrá (i bpléascann) ná feachtais atá ar siúl le fada.

Cén fáth ar oibrigh an feachtas Get Home Safe? Mar ní raibh ann ach feachtas.

Bhí toradh dearfach ar an idirghabháil Get Home Safe chun daoine a théann go teach tábhairne go rialta i mBéal Feirste Theas a chosc ó ionsaithe (a bhaineann le halcól): thit rátaí ionsaithe agus iarrachtaí ar ionsaithe go mór. Áiríodh le Get Home Safe feachtas ag impí ar dhaoine deoch go ciallmhar agus a bheith sábháilte abhaile, ag úsáid mana ("Smaoinigh faoi dhó - Faigh slán abhaile"), póstaer, bileoga, mataí fuail, agus fógraí ar iompar poiblí, raidió, teilifís agus go háitiúil brúigh. Léirigh taighde gur thug daoine faoi deara, gur chuimhnigh siad agus gur thuig siad an feachtas. Ach ní féidir rath Get Home Safe a chur i leith an fheachtais amháin, toisc nach raibh san fheachtas ach gné bheag amháin de chur chuige comhtháite a chuimsigh riachtanas cláraithe dorais, forfheidhmiú méadaithe fodhlíthe, CCTV, nasc raidió, alcól scéim atreoraithe, agus gach ceann acu le tacaíocht ó ghnólachtaí áitiúla.¹⁷

Struchtúrú, Straitéis agus Cur Chuige Comhtháite

Tá a fhios ag lucht margaíochta faoi na hathraithe sóisialta agus tráchtála: is dearadh lag é fógra nó feachtas feasachta as féin. Is é an feachtas an chéad chéim, píosa amháin den bhfreagra, agus ba cheart go mbeadh sé i gcónaí mar chuid de chur chuige níos leithne, comhordaithe chun an sprioc a bhaint amach.¹⁸ Seachas táirge áirithe a fhógairt, tairgeann tú lascaine (dreasacht airgeadais) agus cuireann tú é ag leibhéal na súl sa siopa (dreasacht staide ar a dtugtar bhrú¹⁹), chun a chur ar dhaoine an táirge sin a roghnú seachas roghanna eile. Déantar an beart seo mar chuid de straitéis chomhtháite rialaithe tobac, a chuimsíonn freisin ardú praghais (beart fioscach) agus toirmeasc ar chaitheamh tobac in áiteanna poiblí seachas teachtaireacht sláinte a phriontáil ar phacáiste toitíní (beart reachtach).

Tá an rud céanna fíor nuair atá cosc ar choireacht i gceist. Tá áit ag feachtais chun coireacht a chosc, ach ba cheart dóibh an dá choinníoll seo a leanas a chomhlíonadh. Ar dtús, ba cheart dóibh díriú ar na gnéithe mothúchánacha agus iarmhartacha a bhaineann le hathrú iompraíochta chomh maith le haistriú eolais agus ardú feasachta. Ar an dara dul síos, ba cheart dóibh cur chuige eile maidir le coireacht a chosc (ceartas coiriúil, staide, forbairt agus cosc pobail) a thacú agus tacú leo, sa chaoi is go bhfeabhsaíonn siad a chéile agus go dtreiseoidh siad a chéile iad.²⁰

An réasúnú ba bhonn le feachtas a ardú

Méadaímid feachtas ní amháin toisc go gcreidimid sa mheicníocht bhunúsach - go mbíonn níos lú coireachta mar thoradh ar eolas faoi choireacht. Déanta na fírinne, tá tosca eile ann a chuireann cosc ar choscóirí i dtreo feachtais faisnéise. Seo cúpla:

- **Tá sé saor** i gcomparáid le cineálacha eile idirghabhálacha coiscthe coireachta. Éilíonn cosc sóisialta, mar shampla, infheistíocht shubstaintiúil agus fhadtéarmach in acmhainní daonna agus airgeadais. Os a choinne sin, is féidir le feachtas meán cumarsáide teacht ar a lán daoine ar chostas íseal per capita.
- **Tá sé gasta.** Ní theastaíonn mórán ama ó fheachtais feasachta. Níor cheart go dtógfadh an próiseas iomlán - ó smaoineamh, go dearadh agus scaipeadh ábhair an fheachtais suas go dtí meastóireacht agus tuairiscíú bunúsach ar phróisis - níos mó ná cúpla mí. Ar aghaidh go dtí an chéad cheann eile!
- **Buann sé cluiche na n-uimhreacha.** Tá idirghabhálacha coiscthe coireachta faoi réir dhá chineál meastóireachta: meastóireacht phróisis agus meastóireacht iarmharta. Ní gá go bhfuil ceachtar acu furasta, ach tá meastóireacht phróisis ar fheachtais feasachta chomh furasta agus a fhaigheann sé. Chuir tú 10,000 póstaer i gcló agus cé mhéad milliún a dúirt tú a shroich d'fheachtas?
- **Is breá le lucht déanta beartas feachtas.** Comhcheangail na trí cinn, croith agus *voilà*: an mhanglaim foirfe do lucht déanta beartas. Ligeann feachtais feasachta dóibh rud éigin a *dhéanamh faoin* bhfadhb, roimh an gcéad toghchán eile agus gan ró-infheistíocht a dhéanamh. Beidh cuma mhaith ar na huimhreacha freisin!²¹

Is cúinsí bailí iad seo, ach ní insíonn siad aon rud dúinn faoi éifeachtacht feachtais feasachta ar chosc na coireachta.

Notáí

- 1 Sna heolaíochtaí sóisialta, tugtar an tsamhail easnaimh faisnéise ar an tsamhail seo, a bhfuil míchlú mór air anois. Féach, m.sh., M.J. Simis, H. Madden, M.A. Cacciatore, agus S.K. Yeo, The Lure of Rationality: Why Does the Deficit Model Persist in Science Communication?, *Public Understanding of Science* 25:4 (2016), 400-14, <https://dx.doi.org/10.1177/0963662516629749>.
- 2 S. van 't Hoff-de Goede, R. van der Kleij, S. van de Weijer, and R. Leukfeldt, Hoe Veilig Gedragen Wij Ons Online? Een Studie Naar De Samenhang Tussen Kennis, Gelegenheid, Motivatie En Online Gedrag Van De Nederlanders (How Safely Do We Behave Online?) A Study of the Correlation between Knowledge, Opportunity, Motivation and Online Behaviour of the Dutch), Den Haag: De Haagse Hogeschool, 2019.
- 3 A.A. Cain, M.E. Edwards, agus J.D. Still, An Exploratory Study of Cyber Hygiene Behaviors and Knowledge, *Journal of Information Security and Applications* 42:2 (2018), 36-45, <https://dx.doi.org/10.1016/j.jisa.2018.08.002>.
- 4 M. Ovelgönne, T. Dumitras, B.A. Prakash et al., Understanding the Relationship between Human Behavior and Susceptibility to Cyber Attacks: A Data-Driven Approach, *ACM Transactions on Intelligent Systems and Technology* 8:4 (2017), Art. 51, <https://dx.doi.org/10.1145/2890509>.
- 5 F. Mishna, C. Cook, M. Saini et al., Interventions for Children, Youth, and Parents to Prevent and Reduce Cyber Abuse, *Campbell Systematic Reviews* 5:1 (2009), <https://dx.doi.org/10.4073/csr.2009.2>.
- 6 A. Bandura, *Social Learning Theory*, New York: General Learning Press, 1977; H.W. Perkins and A.D. Berkowitz, Perceiving the Community Norms of Alcohol Use among Students: Some Research Implications for Campus Alcohol Education Programming, *The International Journal of the Addictions* 21:9-10 (1986), 961-76, <https://dx.doi.org/10.3109/10826088609077249>; D.B. Cornish and R.V. Clarke, Crime Specialisation, Crime Displacement and Rational Choice Theory, in: H. Wegener, F. Lösel, and J. Haisch (Eds.), *Criminal Behavior and the Justice System: Psychological Perspectives*, Berlin: Springer, 1989, 103-17; I. Ajzen, The Theory of Planned Behavior, *Organizational Behavior and Human Decision Processes* 50:2 (1991), 179-211, [https://dx.doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90020-T](https://dx.doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T). Cf. EMCDDA, Mass Media Campaigns for the Prevention of Drug Use in Young People, Lisbon, 2013, http://www.emcdda.europa.eu/publications/pods/mass-media-campaigns_en.
- 7 Cf. Sainmhíniú EUCPN ar chosc na coireachta, ar ghlac a Bhord leis i Heilsincí, 11 Nollaig 2019: "Tá cosc ar choireacht inghlactha go heitiúil agus gníomhaíochtaí bunaithe ar fhianaise atá dírithe ar an mbaol go dtarlóidh coireanna agus a iarmhairtí dochracha a laghdú agus é mar aidhm dheiridh oibriú i dtreo an fheabhsúcháin. de cháilíocht beatha agus sábháilteachta daoine aonair, grúpaí agus pobail."
- 8 Le haghaidh tuilleadh samplaí, see E. Barthe, Crime Prevention Publicity Campaigns, Washington D.C.: Community Oriented Policing Services, 2006, 7; A. Christiano and A. Neimand, Stop Raising Awareness Already, *Stanford social innovation review* (2017), 34-41.
- 9 EMCDDA, Feachtais Meánmheáin.
- 10 M. Ferri, E. Allara, A. Bo et al., Media Campaigns for the Prevention of Illicit Drug Use in Young People, *Cochrane Database of Systematic Reviews* 6 (2013), <https://dx.doi.org/10.1002/14651858.CD009287.pub2>.
- 11 S. Lab, *Crime Prevention: Approaches, Practices, and Evaluations*, 7th edition, London: Routledge, 2016, 34-7; T. Silva and M. Lind, Experiences of the Member States Performing Evaluations in Projects and Activities Aimed at Crime Prevention, Research report, Östersund: Mid Sweden University, 2020, 25.
- 12 N. Tilley, *Crime Prevention*, Cullompton, Devon: Willan Publishing, 2009, 181.
- 13 J.O. Finckenaer, "Scared Straight" and the Panacea Phenomenon: Discussion, *Annals of the New York Academy of Sciences* 347:1 (1980), 213-7, <https://dx.doi.org/10.1111/j.1749-6632.1980.tb21271.x>; J. Beck, 100 Years of "Just Say No" Versus "Just Say Know": Reevaluating Drug Education Goals for the Coming Century, *Evaluation Review* 22:1 (1998), 15-45.
- 14 A. Petrosino, C. Turpin-Petrosino, M.E. Hollis-Peel, agus J.G. Lavenberg, Scared Straight and Other Juvenile Awareness Programs for Preventing Juvenile Delinquency: A Systematic Review, *Campbell Systematic Reviews* 9:1 (2013), <https://dx.doi.org/10.4073/csr.2013.5>; J. Esrick, R.G. Kagan, J.T. Carnevale et al., Can Scare Tactics and Fear-Based Messages Help Deter Substance Misuse: A Systematic Review of Recent (2005-2017) Research, *Drugs: Education, Prevention and Policy* 26:3 (2019), 209-18, <https://dx.doi.org/10.1080/09687637.2018.1424115>.
- 15 Cleachtaíodh margaiocht shóisialta go forleathan i gcur chun cinn na sláinte agus i gcoinne galair a chosc, áit a bhfuil buntáistí an chur chuige sin seanbhunaithe. Maidir le coireacht a chosc, is lú an cás é seo; cf. P. Homel and T. Carroll, Moving Knowledge into Action: Applying Social Marketing Principles to Crime Prevention, *Trends & Issues in Crime and Criminal Justice* 381 (2009). Le haghaidh réamhrá do margaiocht shóisialta, see S. Michie, L. Atkins, and R. West, *The Behaviour Change Wheel: A Guide to Designing Interventions*, London: Silverback, 2014; J. French and R. Gordon, *Strategic Social Marketing*, London: SAGE, 2019.
- 16 Is beag ionadh nach bhfuil mórán litríochta ann maidir le feachtais feasachta maithe a fhorbairt maidir le coireacht a chosc go sonrach. Is pointe tosaigh maith é an lámhleabhar (Meiriceánach) seo a leanas: Barthe, Feachtais Poiblíochta um Chosc ar Choireacht. Le haghaidh léamh gairid ach sothuigthe, féach freisin Christiano agus Neimand, Stop Raising Awareness Already.
- 17 K. Bowers and S. Johnson, Using Publicity for Preventive Purposes, in: N. Tilley (Ed.), *Handbook of Crime Prevention and Community Safety*, Cullompton, Devon: Willan, 2005, 338-40.
- 18 Christiano and Neimand, Stop Raising Awareness Already.
- 19 Chun an plé is cuimsithí a fháil ar bhrú, féach R.H. Thaler agus C.R. Sunstein, *Nudge: Improving Decisions About Health, Wealth, and Happiness*, New Haven, CT: Yale University Press, 2008. Is féidir iarratais ar chosc na coireachta a fháil anseo: D. Sharma and M. Kilgallon Scott, Nudge; Don't Judge: Using Nudge Theory to Deter Shoplifters, Páipéar curtha i láthair ag an 11ú Comhdháil Acadamh Dearaidh na hEorpa, Páras: Ollscoil Descartes, 2015; J. Roach, K. Weir, P. Phillips et al., Nudging Down Theft from Insecure Vehicles. A Pilot Study, *International Journal of Police Science & Management* 19:1 (2017), 31-8, <https://dx.doi.org/10.1177/1461355716677876>.
- 20 M. Tonry agus D.P. Farrington, Strategic Approaches to Crime Prevention, *Crime and Justice* 19 (1995), 1-20.
- 21 Cf. na gaiscí is coitianta ("peacaí marfacha") maidir le coireacht a chosc mar a thuiriscítear in P.-O. Wikström, Doing without Knowing: Common Pitfalls in Crime Prevention, *Crime Prevention Studies* 21 (2007), 59-80.

Lua

EUCPN (2020). Mythbuster: Ní ghortaíonn ardú feasachta riamh, an ndéanann? An Bhruiséil: EUCPN

Fógra dlíthiúil

Ní gá go léiríonn ábhar an fhoilseacháin seo tuairim oifigiúil aon Bhallstáit den AE nó aon ghníomhaireacht nó institiúid de chuid an Aontais Eorpaigh nó na gComhphobal Eorpach.

Údair eagarthóirí

Stijn Aerts, Oifigeach taighde, Rúnaíocht EUCPN.

Cuid den tionscadal 'Rúnaíocht EUCPN', Samhain 2020, An Bhruiséil

Le tacaíocht airgeadais ó Chlár an Aontais Eorpaigh um Chosc agus Troid in aghaidh na Coireachta An Coimisiún Eorpach - Ard-Stiúrthóireacht Gnóthaí Baile

Le haghaidh tuilleadh faisnéise, seiceáil na Boscaí Uirlisí EUCPN seo a leanas:

Líonra Eorpach um Chosc ar Choireacht.

Coireanna a Bhaineann le Drugaí a Chosc: Athrú Iompraíochta Éifeachtach a Bhaint Amach.

Sraith Bosca Uirlisí Uimh. 16. An Bhruiséil: EUCPN, 2020. <https://eucpn.org/toolbox16-drugrelatedcrimes>.

Líonra Eorpach um Chosc ar Choireacht.

Íospairt Mhionaisigh sa Ré Dhigiteach a Chosc: Ardú Feasachta agus Athrú Iompraíochta.

Sraith Bosca Uirlisí Uimh. 15. An Bhruiséil: EUCPN, 2019. <https://eucpn.org/toolbox15-victimisation>.